

ČESKÝ ÚŘAD ZEMĚMĚŘICKÝ A KATASTRÁLNÍ

Pod sídlištěm 9/1800
182 11 Praha 8 – Kobylisy

V Praze dne 8. 10. 2008

Č.j.: 5345/2008-11

Cestovní zpráva ze zahraniční služební cesty do Rumunska

1. Úvodní informace

a)	Vysílající subjekt	Český úřad zeměměřický a katastrální
b)	Termín a místo pracovní cesty	8. – 12. 9. 2008, Timisoara, Rumunsko
c)	Přesné znění názvu akce	UN/CA Week of Geographical Names in Timisoara
d)	Účastníci cesty	PhDr. Pavel Boháč
e)	Datum zpracování zprávy	8. 10. 2008
f)	Cestovní zprávu schválil dne	..... předseda ČÚZK

2. Časový přehled pracovní cesty

8. 9. 2008	
20. 00 h	Příjezd do místa konání akce, ubytování
9. 9. 2008	
08. 00 h	Registrace
09.00 – 17.30 h	Zahájení a průběh první poloviny zasedání (Meeting of UNGEGN Working Group on Exonyms)
10. 9. 2008	
09.00 – 17.30 h	Průběh první poloviny zasedání
11. 9. 2008	
09.00 – 18.00 h	Společná exkurze pořádaná pracovníky West University of Timisoara – Exonyma v praxi multilingvího prostředí Banátu
12. 9. 2007	
09.00 – 17.30 h	Zahájení a průběh druhé poloviny zasedání (ICA Commission on national and regional Atlases – CNRA)
13.00 h	Odjezd do Prahy

3. Program - projednávané otázky

Společné zasedání pracovní skupiny pro exonyma Skupiny expertů OSN pro standardizaci geografických jmen (zkr. UNGEGN) a komise pro národní a regionální atlasy Mezinárodní kartografické asociace (zkr. CNRA) se konalo v budově Adam Mueller-Guttenbrun House v Temešváru (Timisoara) v rumunském Banátu a bylo rozděleno do pěti dnů tak, že první dva dny probíhalo zasedání UNGEGN, třetí den se konala celodenní společná exkurze po Temešváru a okolí (včetně speciální výstavy kartografických produktů) zaměřená na multilingvální charakter Banátu, čtvrtý a pátý den probíhalo zasedání CNRA na téma „Geografická jména v národních a regionálních atlasech.“

4. Průběh pracovní cesty – obsah zajímavých příspěvků; osoby, se kterými bylo jednáno

Pracovní cesta proběhla bez závad a úkoly stanovené instrukčním úkolovým listem se podařilo splnit. Jako člen pracovní skupiny OSN pro exonyma jsem jednal především s předsedou skupiny prof. P. Jordanem z Rakouska a předsedkyní UNGEGN paní H Kerfootovou z Kanady. S ohledem na zájem velvyslanectví Korejské republiky v Praze o zasedání jsem jednal s korejským členem skupiny panem S. Choo z Kyung-Hee University v Soulu. Informoval jsem je především o obsahu připravovaných názvoslovných publikací ČÚZK (nová publikace Jména států a jejich územních částí, plánovaná aktualizace Indexu českých xonym)

Příspěvky, které na společném zasedání zazněly a s kterými jsem měl možnost se seznámit, se týkaly problematiky exonym jak na území dnešního Rumunska s ohledem na multikulturní prostředí především Banátu (R. Cretan, Banat Toponymy), tak i ostatních zemí. B. Zagórski z Polska se věnoval kartografické praxi v arabsky mluvících státech Afriky a Asie a kriticky se vyjádřil k nedostatečné akceptaci mezinárodně schválené transliterace arabského písma do latinky (tzv. Amended Beirut System). Význam zachování exonym jako součásti kulturního dědictví jednotlivých jazyků zdůraznil v souladu s nedávnými rezolucemi organizace UNESCO a s technickými možnostmi multilingválních názvoslovných databází P. Jaillard z Francie. P. Woodman z Velké Británie se ve svém příspěvku vyslovil pro přednostní používání exonym v těchto jmenných kategoriích:

- a) jména států,
- b) jména objektů z území více států,
- c) jména objektů mimo území jakéhokoli státu.

O pozitivních organizačních změnách v souvislosti se standardizací názvů na úrovni státní správy hovořili účastníci zasedání z Maďarska a Rumunska, naopak paní I. Crljenko podala kritický rozbor nedostatečné unifikace exonym v současném Chorvatsku (např. šest užívaných variant pro pojmenování Barmy).

Metodologicky nejdůležitějším příspěvkem bylo shrnutí vývoje mezinárodní definice exonyma (a komplementárně endonyma) od padesátých let 20. století do současnosti od Z. Bartos-Elekese z Rumunska. V rámci precizování definic dvou výše uvedených termínů by bylo prospěšné buď definovat jména v minoritních jazycích (internyma?) jako samostatnou třetí skupinu jmen na pomezí „čistých“ exonym a „čistých“ endonym nebo (a tomu je nutno dát přednost) se přiklonit k současnému trendu UNGEGN a minoritní jména považovat za endonyma.

V průběhu druhé části zasedání zazněl příspěvek prof. Voženilka z Palackého Univerzity v Olomouci týkající se používání exonym ve školních atlasech. V rámci analýzy zahraničních atlasů z hlediska výskytu cizojazyčných exonym objektů z území ČR upozornil na problém s popisem horopisného celku dříve nazývaného i v české odborné literatuře „Sudety“. Zdůraznil, že termín Sudety je pro dnešní českou veřejnost termínem politickým, který souhrnně označuje pohraničí republiky dříve obývané německy mluvícím obyvatelstvem a odstoupené dočasně v roce 1938 Německu. Z vystoupení ostatních účastníků zasedání je zřejmé, že pro naše sousedy (Poláky, Němce, Rakušany) je termín Sudety, Sudeten nadále především názvem horopisným pojmenovávajícím geomorfologickou jednotku, pro kterou se v české geografii od sedmdesátých let 20. století používá název Krkonoško-jesenická soustava, resp. subprovincie.

5. Technická dokumentace – přiložit nebo odkaz, kde je k nalezení

Zde odkazují na webové stránky jednoho z pořadatelů:

<http://www.zrc-sazu.si/ungegn/WGE%20announcements.htm>

kde je možno získat základní informace o konání akce. Kromě toho jsou v sekretariátu Názvoslovné komise ČÚZK uloženy dokumenty, především texty příspěvků, které se podařilo získat v době konání akce v papírové podobě.

6. Závěr z cesty a doporučení k využití poznatků

Cesta byla ze strany vysílající organizace i pořadatele připravena bez závad. Rovněž během cesty nevznikly žádné komplikace. Poznátka získané na zasedání budou zohledněny při tvorbě pracovního plánu Názvoslovné komise ČÚZK v roce 2009 v části týkající se obnovených vydání názvoslovných publikací. Ukazuje se, že jejich současná podoba odpovídá směřování aktivit UNGEGN v posledním období, které zdůrazňuje nezastupitelnost

exonym v procesu národní standardizace a které iniciuje i tvorbu nadnárodních databází exonymického charakteru, např. v rámci projektu EuroGeoNames. Po organizační stránce je nutná větší komunikace NK ČÚZK s vydavateli kartografických a geografických produktů a s pedagogickými institucemi. Jednu z možností v tomto směru ukázalo i nedávné rozšíření počtu členů NK o zástupce Geografické společnosti.

Zpracoval: PhDr. Pavel Boháč

Vyjádření vedoucího zaměstnance: